

Врз основа на член 24 став (1) точка 1) алинеја 10, а во врска со член 70 став (6), член 88 став (5), член 92, став (1) и член 193 ставови (2) и (9) од Законот за енергетика* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19), Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија на седница одржана на ден 31 октомври 2022 година, донесе

ПРАВИЛА ЗА ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

(1) Со овие правила се уредува:

- 1) организацијата и функционирањето на пазарот на електрична енергија (во понатамошниот текст: пазар),
- 2) начинот на регистрација и идентификација на учесниците на пазарот,
- 3) условите што треба да ги исполнуваат учесниците на пазарот,
- 4) елементите на договорите за учество на пазарот на електрична енергија,
- 5) правата и обврските на учесниците на пазарот,
- 6) воспоставувањето, организирањето и контролата на тргувањето со електрична енергија, вклучувајќи го и прекуграничното тргување, во согласност со обврските од членувањето во меѓународните организации,
- 7) условите, начинот и постапката за набавка на електрична енергија од страна на вршителите на регулирани енергетски дејности, со цел набавките да бидат спроведени на конкурентен, транспарентен и недискриминаторен начин и да се обезбеди рамноправен пристап на сите заинтересирани домашни и странски понудувачи,
- 8) откупот на електричната енергија од повластените производители кои користат повластени тарифи за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија и нејзина продажба на снабдувачите и трговците, како и начинот на уредување на правата и обврските на операторите на електропреносните и електродистрибутивните системи и повластените производители на електрична енергија,
- 9) правата и обврските на виртуелниот производител на електрична енергија,
- 10) евиденцијата за физичките трансакции со електрична енергија и
- 11) други прашања поврзани со организацијата и функционирањето на пазарот.

Цел на правилата

Член 2

Целта на овие правила е да се обезбеди ефикасен, конкурентен и финансиски одржлив пазар на електрична енергија чија што организација и управување се засновани на начелата на транспарентност и недискриминација.

Опфат и начин на примена

Член 3

- (1) Овие правила се применуваат на билатералните договори за купопродажба на електрична енергија склучени помеѓу учесниците на пазарот.
- (2) Сите учесници на пазарот се должни да ги применуваат овие правила.
- (3) Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија ја следи примената на овие правила.

Дефиниции

Член 4

- (1) Дефинициите утврдени за одделните изрази, содржани во Законот за енергетика*, се применуваат и во овие правила.
- (2) Одделни изрази употребени во овие правила го имаат следното значење:
 - 1) **„енергетски идентификационен код“** е единствена ознака на учесникот на европскиот пазар на електрична енергија која ја издава тело назначено за издавање на ознаки за енергетски идентификациони кодови,
 - 2) **„виша сила“** се сметаат сите непредвидливи природни појави, како и настани и околности кои се надвор од влијанието на договорните страни и кои не можеле да ги предвидат и да ги спречат со примена на разумно прифатлив напор, а особено:
 - природни непогоди од поголем обем и интензитет, како што се земјотреси, поплави, лизгање на земјиште, суши, вулкански ерупции, оркански ветришта, снежни наноси, поројни и/или замрзнати дождови, удар на гром, пожари, епидемии и слични природни настани, при што влијанието на природните непогоди врз предизвикувањето на настанот на виша сила се оценува во согласност со техничките спецификации на опремата, постројките, уредите и инсталациите кои што ги користи операторот, како и стандардите за проектирање и изведување на објектите на операторот,
 - оштетувања, разурнувања или блокирање на друга енергетска, телекомуникациска или сообраќајна инфраструктура кои не се во сопственост на ОЕПС и ОЕДС,
 - војна или воена состојба, вонредна состојба прогласена во согласност со закон, сеопфатна воена мобилизација, инвазија, вооружен судир, блокада или сериозна закана од ваквите состојби,
 - граѓанска војна, бунт, востание, револуција, воен или државен удар, терористички дејствија, саботажи, граѓански немири, масовни насилства,
 - дејствија на државни органи преземени во согласност со закон или дејствија преземени поради крајна потреба, а коишто не се предизвикани од дејствија коишто ги презеле или не ги презеле ОЕПС и ОЕДС,
 - прекини на работа, штрајкови, бојкот или окупација на постројките од страна на вработените, и
 - прогласување на енергетска кризна состојба во согласност со Законот за енергетика.
 - 3) **„интервал за порамнување“** е временски интервал кој може да изнесува 15, 30 или 60 минути, во кој се врши пресметка на размената на електрична енергија (предавање и испорака) и/или системски услуги,
 - 4) **„период на испорака“** е специфициран временски период во кој се испорачуваат физичките количини на електрична енергија,
 - 5) **„период на порамнување“** е период за кој се врши пресметка на трансакцијата на пазарот, вклучувајќи ја и пресметката на отстапувањата, и претставува основа за плаќање,
 - 6) **„точка на испорака“** е физичка точка во која електричната енергија се испорачува од електропреносната мрежа, вклучувајќи ја и интерконекцијата со соседните електроенергетски системи,
 - 7) **„точка на прием“** е физичка точка во која електричната енергија се внесува во електропреносната мрежа, вклучувајќи ја и интерконекцијата со соседните електроенергетски системи,
 - 8) **„трговски интервал“** е основен временски интервал за кој се склучени пазарните трансакции.
 - 9) **„билатерален договор“** е договор за купопродажба на електрична енергија кој директно и надвор од организираниот пазар на електричната енергија го склучуваат учесниците на пазарот (договорни страни) со којшто се уредуваат нивните права и обврски и
 - 10) **„Писмено“ или „во писмена форма“** е секој израз што се состои од зборови или бројки што можат да се прочитаат, умножат и дополнително да се соопштат, како и информации што се

пренесуваат и чуваат со помош на електронски средства, под услов сигурноста на содржината да е обезбедена и потписот да може да се идентификува.

Кратенки и поими

Член 5

(1) Листа на кратенки кои се користат во овие правила се:

- 1) БРУП Барање за регистрација за учесник на пазарот,
- 2) БОС Балансно одговорна страна,
- 3) ЕЕС Електроенергетски систем на Република Северна Македонија,
- 4) ОЕДС Оператор на електродистрибутивниот систем,
- 5) ОЕПС Оператор на електропреносниот систем,
- 6) ОПЕЕ Оператор на пазарот на електрична енергија,
- 7) ПЕЕ Производител на електрична енергија,
- 8) ППЕЕ Повластен производител на електрична енергија,
- 9) ППЕЕПТ Повластен производител на електрична енергија со повластена тарифа,
- 10) ПЕЕОИЕ Производител на електрична енергија од обновливи извори на енергија,
- 11) РКЕ Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија
- 12) РУП Регистар на учесниците на пазарот на билатерални договори,
- 13) ЕИС Енергетски идентификационен код
- 14) ID Идентификационен код.

(2) Општо прифатени поими во овие правила се:

- 1) ОЕПС врши мерење на количините на електрична енергија во точките на прием и во точките на испорака на електропреносната мрежа, вклучувајќи ги и мерењата на електрична енергија на интерконективните далекуводи со соседните електроенергетски системи,
- 2) ОЕДС врши мерење на количините на електрична енергија во точките на прием и во точките на испорака на електродистрибутивната мрежа,
- 3) сите времиња се однесуваат на временската зона (CET) GMT+1, независно од тоа дали станува збор за зимски или летен период на сметање на времето,
- 4) активната моќност се изразува во MW со три децимални места, освен во номинациите на прекуграничните физички распореди, каде се употребуваат вредности без децимали,
- 5) електричната енергија се изразува во MWh со три децимални места,
- 6) сите парични (финансиски) трансакции се дефинираат и се претставуваат во денари,
- 7) диспечерскиот интервал може да изнесува 15, 30 или 60 минути, врз основа на одлука на ОЕПС во согласност со меѓународните стандарди и мултилатералните договори. ОЕПС ги известува сите заинтересирани страни за промена на времетраењето на диспечерскиот интервал најмалку шест месеци пред стапувањето во сила на промената,
- 8) трговскиот интервал може да изнесува 15, 30 или 60 минути, врз основа на одлука на ОЕПС во соработка со ОПЕЕ во согласност со меѓународните стандарди и мултилатералните договори. ОЕПС ги известува сите заинтересирани страни за промена на времетраењето на трговскиот интервал најмалку шест месеци пред стапувањето во сила на промената,
- 9) пресметковниот интервал (интервал за порамнување) може да изнесува 15, 30 или 60 минути, врз основа на одлука донесена од ОЕПС, во согласност со меѓународните стандарди и мултилатералните договори. ОЕПС ги известува сите заинтересирани страни за промена на времетраењето на пресметковниот интервал најмалку шест месеци пред стапувањето во сила на промената,
- 10) диспечерскиот, трговскиот и пресметковниот интервал мора да бидат истовремено меѓусебно усогласени и
- 11) пресметковниот период изнесува еден календарски месец.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА ПАЗАРОТ СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА СО БИЛАТЕРАЛНИ ДОГОВОРИ

Учесници на пазарот

Член 6

Учесници на пазарот се:

- 1) производителите на електрична енергија,
- 2) трговците со електрична енергија,
- 3) снабдувачите со електрична енергија,
- 4) потрошувачите на електрична енергија што ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот согласно член 15 од овие правила,
- 5) операторот на електропреносниот систем,
- 6) операторите на електродистрибутивните системи,
- 7) виртуелниот производител на електрична енергија,
- 8) операторите на затворените електродистрибутивни системи и
- 9) операторот на пазарот на електрична енергија.

Оператор на пазар на електрична енергија

Член 7

(1) ОПЕЕ е одговорен за:

- 1) пресметка на дебалансите на балансно одговорните страни и предлог пресметка за трошокот за дебалансите согласно мерењето на електрична енергија доставени од ОЕПС и ОЕДС, како и активираните количини на услугите за балансирање за секој давател на услуга за балансирање, цената на порамнување и конечниот дневен распоред добиени од ОЕПС, и ги доставува до ОЕПС,
 - 2) навремено доставување до ОЕПС на сите информации потребни за изработка на конечните дневни распореди за купување и продажба на електрична енергија во Република Северна Македонија,
 - 3) водење на евиденција на сите договори за учество на пазарот склучени со учесниците на пазарот на електрична енергија,
 - 4) водење на евиденција на сите договори за формирање на балансни групи склучени помеѓу учесниците на пазарот на електрична енергија и ОПЕЕ,
 - 5) водење на регистар на учесниците на пазарот,
 - 6) изработка на дневен пазарен план,
 - 7) објавување на информации кои се неопходни за непречено организирање и управување на пазарот,
 - 8) обезбедување на потребните услуги за снабдувачот со електрична енергија во краен случај, заради соодветно задоволување на потребите на неговите потрошувачи, и
 - 9) склучување на договори за откуп и продажба, како и преземање на балансна одговорност за произведената електрична енергија од ППЕЕПТ, во согласност со овие Правила.
- (2) ОПЕЕ не смее да тргува со електрична енергија, освен во случај на тргување со електрична енергија произведена од ППЕЕПТ.
- (3) ОПЕЕ соработува со операторите на пазарите на електрична енергија на други земји и сите регионални и меѓународни организации и асоцијации.
- (4) ОПЕЕ обезбедува доверливост на деловните податоци кои учесниците на пазарот на електрична енергија му ги доставуваат.

Евидентирање на билатералните договори

Член 8

- (1) Пазарот со билатерални договори ги вклучува договорите директно склучени помеѓу учесниците на пазарот во писмена форма, вклучувајќи го и увозот и извозот на електрична енергија.
- (2) ОПЕЕ врши администрирање на пазарот на електрична енергија со билатерални договори.
- (3) Страните во билатералниот договор ги пријавуваат до ОПЕЕ сите склучени договори како и промени на договорите во рок од пет работни дена од денот на склучувањето, односно промената на договорите.
- (4) Пријавата за билатерален договор содржи:
 - 1) архивски број и датум на потпишување на договорот,
 - 2) податоци за договорните страни,
 - 3) количината на договорената електрична енергија, и
 - 4) датумот и времето на почетокот и крајот на испораката на електричната енергија што е предмет на билатералниот договор.
- (5) Кон пријавата од став (4) на овој член, на барање на ОПЕЕ, се приложува копија од билатералниот договор од која што количината и периодот на испорака на електричната енергија, предмет на билатералниот договор, мора да бидат јасно препознатливи.
- (6) ОПЕЕ ја евидентира пријавата за билатералниот договор ако таа е во согласност со ставовите (4) и (5) на овој член.
- (7) Ако ОПЕЕ утврди дека пријавата на билатералниот договор е нецелосна, во рок од седум работни дена од приемот на пријавата на билатералниот договор, ја известува страната во билатералниот договор, и укажува на недостатоците во пријавата и определува рок за уредување на пријавата.
- (8) ОПЕЕ обезбедува доверливост на комерцијалните и деловните податоци од склучените договори на учесниците на пазарот.

III. УСЛОВИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНАТ УЧЕСНИЦИТЕ НА ПАЗАРОТ

Член 9

Учесниците на пазарот, е потребно да имаат:

- лиценца издадена од РКЕ, или решение за упис во регистарот на странски трговци и снабдувачи со електрична енергија кој го води РКЕ, освен учесникот од член 6 точка 4) од овие правила и
- да ја имаат уредено својата балансна одговорност.

IV. ПРАВА И ОБВРСКИ НА УЧЕСНИЦИТЕ НА ПАЗАРОТ

Производител на електрична енергија

Член 10

- (1) ПЕЕ во согласност со издадената лиценца, врши продажба на произведената електрична енергија на сите учесници на пазарот на електрична енергија во Република Северна Македонија и во странство и/или системски услуги на ОЕПС односно ОЕДС во земјата, како и во странство.
- (1) ППЕЕПТ ја продава произведената електрична енергија единствено на ОПЕЕ.
- (2) ПЕЕ, со исклучок на ППЕЕ, купува електрична енергија од трговци, снабдувачи, други ПЕЕ, со цел да го оптимизира своето производство и ги минимизира трошоците во работењето.

- (3) ПЕЕОИЕ, освен ППЕЕПТ, приклучен на електродистрибутивна мрежа може да биде претставен на пазарот на електрична енергија од виртуелен производител на електрична енергија.

Виртуелен производител

Член 11

- (1) Учесниците на пазарот од член 6 став (1) точки 1) и 3) од овие правила, можат да бидат виртуелен производител на електрична енергија, освен ППЕЕПТ. Виртуелниот производител може да биде БОС за ПЕЕОИЕ приклучени на електродистрибутивна мрежа и ги претставува на пазарот на електрична енергија.
- (2) ПЕЕОИЕ кои се претходно регистрирани како учесници на пазарот на електрична енергија, по склучување на договорот од став (4) на овој член треба да достават барање за раскинување на договорот на учество на пазарот на електрична енергија до ОПЕЕ.
- (3) Виртуелниот производител врши комерцијално и техничко интегрирање на производителите на електрична енергија од обновливи извори на енергија приклучени на електродистрибутивната мрежа и централизирано управување со нивното производство со цел за оптимизирање на трошоците и ги третира како еден производител кој учествува на пазарот на електрична енергија.
- (4) Виртуелниот производител комерцијално ги интегрира ПЕЕОИЕ со склучување на договор за управување со нивната произведена електрична енергија и ја продава на пазарот на електрична енергија, во нивно име и за нивна сметка.
- (5) Со договорот од став (4) на овој член особено се уредува:
- 1) начинот на којшто се врши комерцијалното и техничкото интегрирање на ПЕЕОИЕ,
 - 2) начинот на управување со производството на секоја поединечна ПЕЕОИЕ,
 - 3) претставувањето на пазарот на електрична енергија преку продажбата на произведената електричната енергија во име и за сметка на ПЕЕОИЕ и
 - 4) износот на надоместокот за услугите коишто ги обезбедува виртуелниот производител на интегрираните ПЕЕОИЕ.
- (6) Со договорот од став (4) на овој член може да се уредат и начинот и условите под кои виртуелниот производител може да биде БОС за ПЕЕОИЕ коишто ги интегрира.
- (7) Виртуелниот производител води одвоена сметководствена евиденција за приходот што го остварил од вршење на енергетска дејност согласно издадената лиценца, како и за приходот остварен од вршење на функцијата на виртуелен производител, и за истите ја известува РКЕ најдоцна до 31ви март во тековната за претходната година.
- (8) Виртуелниот производител технички ги интегрира ПЕЕОИЕ преку соодветни софтверски платформи и алатки. За реализацијата на техничкото интегрирање ОЕДС треба на дневна основа да му доставува податоци од поединечните мерни точки за секој ПЕЕОИЕ на виртуелниот производител.
- (9) Реализираното производство на електрична енергија на виртуелниот производител за секој период на порамнување на отстапувањата е еднаков на збирот на реализираните количини на произведена електрична енергија од сите точки на испорака на производните капацитети кои виртуелниот производител ги интегрира.

Права и обврски на виртуелниот производител

Член 12

- (1) Виртуелниот производител може да интегрира неограничен број на производители приклучени на електродистрибутивна мрежа.
- (2) Виртуелниот производител ги претставува ПЕЕОИЕ пред ОЕПС, ОЕДС и ОПЕЕ.
- (3) Виртуелниот производител наплаќа надоместок од ПЕЕОИЕ за своите услуги.
- (4) Виртуелниот производител ја продава произведената електрична енергија од ПЕЕОИЕ на пазарот на електрична енергија.
- (5) Виртуелниот производител управува со производството на електрична енергија од ПЕЕОИЕ коишто ги интегрира.

- (6) Виртуелниот производител обезбедува услуги за балансирање во согласност со Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем.
- (7) Виртуелниот производител ги доставува сите потребни податоци до ОЕПС, ОЕДС и ОПЕЕ, под услови, начин и рокови, согласно Законот за енергетика* и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон.
- (8) Виртуелниот производител ја објавува и редовно ажурира листата на ПЕЕОИЕ кои ги претставува на својата веб страна. Листата особено содржи: назив и седиште на ПЕЕОИЕ, број и рок на важност на лиценца на ПЕЕОИЕ, инсталиран капацитет, тип и назив на електроцентралата, информација за користење на мерка за поддршка.
- (9) Виртуелниот производител доставува барање до ОЕПС за дополнителен локален ЕИС, со кој што се идентификува како виртуелен производител на пазарот на електрична енергија во Република Северна Македонија (локален ЕИС).
- (10) ОЕПС во рок од пет дена од денот на добивање на барањето од ставот (9) на овој член издава локален ЕИС за што го информира и ОЕДС. Образецот на барањето ОЕПС го објавува на својата веб страна.
- (11) Виртуелниот производител пред започнување на извршувањето на функцијата виртуелен производител доставува барање до соодветниот оператор на дистрибутивен систем за дефинирање на дополнителна виртуелна мерна точка со соодветен ID за сите мерни точки во кои ќе се врши испорака од производителите интегрирани со функцијата виртуелен производител на електрична енергија и се однесува на локален ЕИС.
- (12) ОЕДС, по барање на виртуелниот производител, издава ID за дополнителна виртуелна мерна точка за виртуелен производител која што се однесува на сите мерни точки во кои ќе се врши испорака од ПЕЕОИЕ интегрирани од виртуелниот производител и се однесува на локалниот ЕИС, по што виртуелниот производител го доставува таквиот ID до ОПЕЕ кој што го запишува во РУП.
- (13) ОЕДС на својата веб страница објавува образец на барањето од ставот (11) и информација за постапката од ставот (12) на овој член, во која се уредуваат и рокови за промена на мерните точки во виртуелната мерна точка на виртуелниот производител.
- (14) Виртуелниот производител не може да отпочне со трансакции на пазарот на електрична енергија пред запишувањето на ID во РУП.

Трговец со електрична енергија

Член 13

- (1) Трговецот со електрична енергија купува електрична енергија од ПЕЕ, снабдувач, друг трговец, виртуелен производител или од странство.
- (2) Трговецот со електрична енергија ја продава електричната енергија на други трговци, снабдувачи, ПЕЕ, ОЕПС, ОЕДС, потрошувачите на електрична енергија што ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот, или ја продава во странство.
- (3) Трговецот со електрична енергија до ОЕПС и ОПЕЕ има обврска навремено да доставува информации за количините на електрична енергија, соодветните временски распореди од сите договори за купопродажба на електрична енергија, како и од договорите за прекугранични трансакции преку електропреносната мрежа, во согласност со овие правила, Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем и Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети.
- (4) Трговецот со електрична енергија во случаите кога врши прекугранични трансакции на електрична енергија, за електричната енергија за која се обврзал да ја испорача на своите потрошувачи, има обврска да обезбеди прекуграничен електропреносен капацитет, во согласност со Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети.

Снабдувач на електрична енергија

Член 14

- (1) Снабдувачот со електрична енергија купува електрична енергија од ПЕЕ, друг снабдувач, трговец, виртуелен производител или од странство.

- (2) Снабдувачот со електрична енергија може да ја продаде електричната енергија на своите потрошувачи, други снабдувачи, трговци, ПЕЕ, ОЕПС и ОЕДС, при што за количината на електричната енергија, која е предмет на договорите на снабдување со своите потрошувачи, има обврска до 25-от ден во тековниот месец да ги информира ОЕПС и ОПЕЕ за наредниот месец преку доставување на податоците во форма утврдена во Прилог 3 кој е составен дел на овие правила.
- (3) Доколку во тековниот месец настанат промени во однос на доставените податоци од став (2) на овој член, снабдувачот има обврска веднаш да ги информира ОЕПС и ОПЕЕ и соодветно на промените да достави коригирани податоци во форма утврдена во Прилог 3 на овие правила.
- (4) Снабдувачот со електричната енергија кој се обврзал да испорача електрична енергија има обврска да го обезбеди неопходниот капацитет за пренос и/или дистрибуција од соодветните оператори.
- (5) Универзалниот снабдувач има обврска да набавува електрична енергија по пазарни услови со избор на најповолна понуда, во согласност со правилата со кои се уредува набавката на електрична енергија од страна на универзалниот снабдувач.
- (6) Универзалниот снабдувач може да купува електрична енергија и да ги продава вишоците од набавената електрична енергија на организираниот пазар на електрична енергија на транспарентен и недискриминаторен начин, со цел да го оптимизира своето работење.
- (7) Снабдувачот со електрична енергија во краен случај, во случаи утврдени во Законот за енергетика*, има обврска да продава електрична енергија, на сите потрошувачи кои не се домаќинства и мали потрошувачи, по цени утврдени во согласност со Тарифниот систем за продажба на електрична енергија на потрошувачите кои ги снабдува универзалниот снабдувач и снабдувачот во краен случај, кои ги објавува и ажурира на својата веб страница најмалку еднаш месечно.

Потрошувач на електрична енергија

Член 15

Потрошувачите кои се приклучени на 110kV или повисоко напонско ниво можат самостојно да учествуваат на пазарот, односно да купуваат електрична енергија од ПЕЕ, снабдувач, трговец со електрична енергија, виртуелен производител или од снабдувач или трговец со електрична енергија од друга држава, која пристапила кон сите важечки меѓународни договори во областа на електричната енергија кои Република Северна Македонија ги има ратификувано, доколку таквиот снабдувач или трговец на електрична енергија ги почитува прописите и правилата донесени врз основа на Законот за енергетика.

Оператор на електропреносниот систем

Член 16

- (1) ОЕПС има обврска да набавува:
 - 1) системски услуги за балансирање на електроенергетскиот систем, согласно Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем,
 - 2) електрична енергија за покривање на загубите во електропреносната мрежа, со цел да се обезбеди сигурно и доверливо функционирање на електропреносниот систем, по пазарни услови, на транспарентен и недискриминаторен начин, согласно Правилата за набавка на електрична енергија за покривање на загубите во електропреносниот систем и
 - 3) електрична енергија за сопствени потреби.
- (2) ОЕПС може да го продаде вишокот на електрична енергија набавен за покривање на загубите во електропреносната мрежа, на организираниот пазар на електрична енергија или на пазарот на балансна енергија и за секоја таква продажба ја известува РКЕ.
- (3) ОЕПС, со цел да се обезбеди сигурно и доверливо функционирање на електропреносниот систем, учествува во механизмот за меѓусебна компензација на операторите на електропреносните системи со цел финансиско порамнување на отстапувањата во системот.

Оператор на електродистрибутивен систем

Член 17

- (1) ОЕДС има обврска да:
 - 1) обезбедува системски услуги,
 - 2) набавува електрична енергија за покривање на загубите во електродистрибутивната мрежа по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин во согласност со Правилата за набавка на електрична енергија за покривање на загубите во електродистрибутивниот систем и
 - 3) набавува електрична енергија за сопствени потреби.
- (2) ОЕДС може да го продаде вишокот на електрична енергија на организираниот пазар на електрична енергија со цел да ја оптимизира набавката на електрична енергија за покривање на загубите во електродистрибутивниот систем.

Набавки од страна на ОЕПС и ОЕДС

Член 18

- (1) ОЕПС и ОЕДС, најмалку еднаш годишно организираат повик за набавките од член 16 став (1) точка 2), односно член 17 став (1) точка 2) од овие правила, врз основа на Правилата за набавка на електрична енергија за покривање на загубите во електропреносниот систем и Правилата за набавка на електрична енергија за покривање на загубите во електродистрибутивната мрежа.

V. НАЧИН НА РЕГИСТРАЦИЈА И ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА УЧЕСНИЦИТЕ НА ПАЗАРОТ

Член 19

- (1) Лицата од член 6 на овие правила, со исклучок на ОПЕЕ, се регистрираат за учество на пазарот во согласност со овие правила.
- (2) Со регистрацијата од став (1) на овој член, сите лица се стекнуваат со правото да учествуваат на пазарот на билатерални договори во согласност со овие правила.

Барање за регистрација за учество на пазарот

Член 20

- (1) Постапката за регистрација за учество на пазарот започнува со поднесување на БРУП до ОПЕЕ, потпишано од лицето овластено за застапување и заверено од барателот.
- (2) Формата и содржината на образецот на БРУП се дадени во Прилог, 2 кој е составен дел на овие правила.
- (3) Пред да го поднесе барањето од став (1) на овој член, барателот има обврска да ја уреди својата балансна одговорност согласно со Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем.
- (4) Барателот од став (1) на овој член кон БРУП, ги доставува во оригинал или копија на оригиналот заверена на нотар, следниве документи:
 - 1) тековна состојба издадена од Централниот регистар на Република Македонија, не постара од 15 дена,
 - 2) информација за економско финансиската состојба, издадена од страна на Централниот регистар на Република Македонија, не постара од шест месеци,
 - 3) лиценца за вршење на енергетска дејност или решение за упис во регистарот на странски трговци и снабдувачи на електрична енергија, освен ако БРУП поднесува потрошувач,
 - 4) потврда за издаден ЕИС од ОЕПС,
 - 5) уверение од Управата за јавни приходи за платени даноци и други јавни давачки пропишани со закон, не постара од шест месеци,

- 6) потврда дека не е отворена постапка за стечај или ликвидација, не постара од шест месеци,
 - 7) примерок од договорот за балансна одговорност склучен со ОЕПС и решение за упис во регистарот на БОС и Балансни групи или изјава за преземена балансна одговорност од страна на друг учесник на пазарот кој претходно ја има регулирано балансната одговорност и е впишан во регистарот на БОС од страна на ОЕПС, и
 - 8) изјава за веродостојност на барањето и дадените податоци, потпишана од лицето овластено за застапување на барателот.
- (5) Доколку барателот не поседува ЕИС, кон БРУП поднесува и барање за доделување на ЕИС, а ОПЕЕ, по службена должност во негово име ја спроведува постапката за барање до ОЕПС, за издавање на ЕИС за барателот.

Квалификуван сертификат за електронски потпис

Член 21

- (1) Овластеното лице на барателот од Член 20 став (1) од овие правила користи квалификуван сертификат за електронски потпис издаден од давател на квалификувана доверлива услуга..
- (2) Листата со даватели на квалификувани и доверливи услуги е објавена на веб страната на ОПЕЕ.

Нецелосно барање

Член 22

- (1) Ако ОПЕЕ утврди дека БРУП е нецелосно, во рок од седум работни дена од приемот на БРУП, го известува барателот и му определува рок од 15 дена да ја доуреди потребната документација во согласност со член 20 од овие правила.
- (2) Ако барателот не ја доуреди потребната документација во рокот определен од став (1) на овој член, ОПЕЕ донесува решение за отфрлање на БРУП.
- (3) Барателот во рок од 15 дена од денот на приемот на решението од став (2) на овој член, може да достави приговор до РКЕ.

Потпишување на договор за условите и начинот за учество на пазар

Член 23

- (1) Ако ОПЕЕ утврди дека БРУП од член 20 на овие правила е целосно, во рок од седум работни дена од денот на поднесување на БРУП го известува барателот за уредноста и му доставува потпишан договор за условите и начинот за учество на пазарот во четири примероци.
- (2) Договорот од став (1) на овој член особено содржи:
 - 1) права и обврски на учесник на пазарот,
 - 2) права и обврски на ОПЕЕ, и
 - 3) времетраење на договорот.
- (3) Барателот во рок од три работни дена од приемот го потпишува договорот и два примерока од потпишаниот договор доставува до ОПЕЕ.
- (4) Ако барателот не достави потпишан договор во рокот од став (3) на овој член, ОПЕЕ смета дека БРУП е повлечено.
- (5) Ако не биде потпишан договор за учество на пазарот на електрична енергија помеѓу барателот и ОПЕЕ од причината наведена во став (4) на овој член, истиот барател во рок не покус од 60 дена може да започне нова процедура согласно член 20 од овие правила.

Запишување во регистар на учесници на пазар

Член 24

- (1) По склучување на договорот од член 23 став (3) од овие правила, ОПЕЕ донесува решение за упис на барателот во РУП.
- (2) Со денот на донесување на решението за упис во РУП, барателот станува учесник на пазарот.
- (3) ПЕЕ кој е учесник на пазарот, а се стекнал со статус на ППЕЕПТ се брише од РУП по склучувањето на договорот за откуп на електрична енергија со ОПЕЕ.
- (4) Учесникот на пазарот во рок од три работни дена од денот на уписот во РУП, до операторот на соодветниот систем, доставува барање за дефинирање на виртуелна мерна точка со соодветен ID број, за сите точки на испорака и точки на прием во кои ќе се врши испорака и/или преземање на електрична енергија.
- (5) Учесникот на пазарот во рок од три работни дена по добивањето на ID бројот за виртуелната мерна точка од став (4) на овој член, до ОПЕЕ го доставува документот добиен од операторот на соодветниот систем.
- (6) Учесникот на пазарот не може да отпочне со трансакции на пазарот се додека во РУП не бидат запишани ID броевите на виртуелната мерна точка.

Известување за нов учесник

Член 25

На денот на донесувањето на решението за упис во РУП, ОПЕЕ ги известува ОЕПС и ОЕДС за учесникот на пазарот кој се стекнал со право за учество на пазарот.

Регистар на учесници на пазарот

Член 26

- (1) ОПЕЕ го води и одржува РУП и го објавува на својата веб страница.
- (2) РУП особено ги содржи следниве податоци за учесниците на пазарот:
 - 1) назив и седиште на учесникот на пазарот и лице овластено за застапување,
 - 2) својството на учесникот на пазарот, во согласност со член 4 од овие правила,
 - 3) статус на учесникот на пазарот,
 - 4) датум на упис во РУП,
 - 5) EIC на учесникот и локален EIC на виртуелниот производител и
 - 6) ID броеви на виртуелните мерни точки кои му припаѓаат на учесникот на пазарот.
- (3) ОПЕЕ веднаш ги информира ОЕПС и ОЕДС за секоја измена во РУП.

Повлекување од пазарот на учесник на пазарот

Член 27

- (1) Ако учесникот на пазарот сака да се повлече од учество на пазарот, до ОПЕЕ доставува барање за повлекување од пазарот, во кое го наведува датумот и времето од кога планира да се повлече од пазарот.
- (2) Датумот од став (1) на овој член не може да биде покус од 30 дена од денот на поднесување на барањето, а секогаш е последниот ден од месецот во кој истекува рокот од 30 дена.
- (3) Барателот во рок од 30 дена пред поднесување на барањето од став (1) на овој член има обврска да ги извести сите учесници на пазарот со кои има склучено договор за купопродажба на

електрична енергија како и своите потрошувачите со кои има склучено договор, за намерата за повлекување од учество на пазарот и последиците кои произлегуваат од истото.

- (4) Ако барателот од став (1) на овој член е БОС, ОПЕЕ утврдува дали останатите членови од неговата балансна група ја уредиле својата балансна одговорност, а ако некој од членовите на неговата балансна група се стекне со статус на БОС, кон барањето за повлекување од пазарот потребно е да достави доказ издаден од ОЕПС.
- (5) ОПЕЕ, во рок од 30 дена од приемот на барањето од став (1) на овој член, донесува решение за бришење на учесникот на пазарот од РУП и веднаш го објавува на својата веб страница и го доставува до ОЕПС и ОЕДС.
- (6) Решението од став (5) на овој член влегува во сила на датумот наведен во барањето или датумот што го одредува ОПЕЕ, со што учесникот на пазарот повеќе нема право да врши физички трансакции.
- (7) Со влегувањето во сила на решението од став (5) на овој член, ОПЕЕ го брише барателот од РУП.
- (8) Ако барателот од став (1) на овој член е снабдувач, ОПЕЕ ги известува универзалниот снабдувач и снабдувачот во краен случај за донесеното решение од став (5) на овој член.
- (9) Во случај на одбивање на барањето од став (1) на овој член, ОПЕЕ донесува одлука за одбивање на барањето во која ги образложува причините за одбивањето.

Суспензија на учесник на пазарот

Член 28

- (1) ОПЕЕ отпочнува постапка за суспензија на учесник на пазарот ако учесникот на пазарот:
 - 1) постапува спротивно на овие правила,
 - 2) не го почитува договорот потпишан со ОПЕЕ,
 - 3) остане без балансна одговорност,
 - 4) нема склучено билатерален договор или остане без билатерален договор, а притоа активно учествува на пазарот,
 - 5) отстапува $\pm 15\%$ во номинациите од доставените податоци од Прилог 3 на овие правила 5 часа во текот на денот и тоа три дена последователно.
 - 6) не ги исполнува обврските за испорака на електрична енергија кои произлегуваат од билатералните договори склучени со други учесници на пазарот на електрична енергија.
- (2) ОЕПС го известува ОПЕЕ дека е исполнет условот од став (1) точка 3) на овој член.
- (3) ОПЕЕ е должен да ја започне постапката за суспензија на учесник на пазарот во рок од осум дена од денот на дознавање на некоја од причините од став (1) на овој член со доставување на решение за опомена пред суспензија на учесникот на пазарот со кое го известува за постоење на причини за отпочнување на постапката за суспензија, го задолжува да се произнесе во врска со причините и да ги отстрани истите.
- (4) Решението за опомената пред суспензија содржи временски период, не покус од пет дена и не подолг од 30 дена, во кој учесникот на пазарот треба да постапи согласно истото.
- (5) Ако учесникот на пазарот во рокот од став (4) на овој член даде основано образложение со соодветни докази за причините за отпочнување на постапката за суспензија или докаже дека ги отстранил причините поради кои му било доставено решението за опомената пред суспензија, ОПЕЕ донесува решение за запирање на постапката за суспензија, кое го доставува до учесникот на пазарот и го објавува на својата веб страница.
- (6) Ако учесникот на пазарот во рокот од став (4) на овој член не даде основано образложение со соодветни докази за причините за отпочнување на постапката за суспензија или не ги отстрани причините поради кои му било доставено истото, ОПЕЕ донесува одлука за суспензија на учесникот на пазарот.
- (7) Ако учесникот на пазар е снабдувач, најмалку седум дена пред денот на отпочнување на примена на одлуката од став (6) на овој член, има обврска да ги известат своите потрошувачи, снабдувачот во краен случај, универзалниот снабдувач и операторот на системот на којшто е приклучен секој поединечен негов потрошувач.

- (8) Во одлуката за суспензија се утврдува денот на отпочнување на суспензијата, времетраењето на суспензијата, кое не може да е подолго од шест месеци, се образложуваат причините за донесувањето на одлуката, се утврдуваат начинот, мерките и роковите за исполнување на мерките од страна на суспендираниот учесник на пазарот за времетраење на суспензијата, како и обврската за доставување на извештај за статусот на исполнување на мерките.
- (9) Одлуката за суспензија и решението за опомена пред суспензија, ОПЕЕ ги објавува на својата веб страница и ги доставува до учесникот на пазарот, ОЕПС и ОЕДС, на денот на нивното донесување.
- (10) Учесникот на пазар кој има добиено одлука за суспензија на пазар на електрична енергија не може да врши физички трансакции од денот на отпочнување на суспензијата наведен во одлуката.

Престанување на договорот за учество на пазарот

Член 29

- (1) Договорот за учество на пазарот престанува:
 - 1) по истекување на важноста, одземање или престанување на лиценцата на учесникот на пазарот,
 - 2) по прифатено барање за повлекување од пазарот,
 - 3) доколку ОПЕЕ изрекол суспензија два пати во тек на 18 месеци или вкупно три пати во периодот додека е активен договорот за учество на пазарот на електрична енергија,
 - 4) со бришење на учесникот на пазар од трговскиот регистер или регистарот на други правни лица,
 - 5) доколку потрошувачот престанал да ги исполнува условите за самостојно учество на пазарот,
 - 6) со раскинување од страна на ОПЕЕ, ако учесникот на пазарот:
 - при регистрацијата за учество на пазарот на електрична енергија користел лажни податоци,
 - во текот на учеството на пазарот доставува неточни или погрешни информации,
 - има повторени прекршувања или материјални нарушувања на обврските утврдени со овие правила и
 - 7) ако ОПЕЕ не ги почитува обврските од договорот.
- (2) Учесникот на пазарот без одлагање ги известува ОПЕЕ, ОЕПС и ОЕДС кога врз него е отворена постапка за стечај или ликвидација.
- (3) Престанувањето на важење на Договорот за учество на пазарот не го ослободува учесникот на пазарот од финансиски и други материјални обврските кон ОПЕЕ и другите учесници на пазарот кои што ги презел за време на неговото учество на пазарот.
- (4) ОПЕЕ освен за случајот утврден во став (1) точка 7) од на овој член, носи одлука за престанок на договорот за учество на пазарот.

Известување за престанување на Договорот за учество на пазарот

Член 30

- (1) ОПЕЕ ги известува ОЕПС, ОЕДС и БОС на балансната група каде што припаѓал учесникот на пазарот, како и самиот учесник на пазар за денот и часот на престанување на Договорот за учество на пазарот.
- (2) Ако учесникот на пазар е снабдувач, ОПЕЕ, ги известува и снабдувачот во краен случај и универзалниот снабдувач.
- (3) ОПЕЕ на денот на престанување на Договорот за учество на пазарот, донесува решение за бришење на учесник на пазарот од РУП, кое му го доставува на учесникот на пазарот и го објавува на својата веб страница.

Повторно барање за регистрација за учество на пазарот

Член 31

- (1) Учесникот на пазарот на којшто Договорот за учество на пазарот престанал да му важи врз основа на одлука на ОПЕЕ, не може повторно да поднесе барање за регистрација за учество на пазарот пред истекот на шест месеци од влегување во сила на решението од член 30 став (3) на овие правила.
- (2) По исклучок од ставот (1) на овој член, учесникот на пазарот кој е суспендиран поради неплатени обврски кон ОПЕЕ може да биде повторно регистриран и пред истекот на шест месеци од влегување во сила на решението од член 30 став (3) на овие правила доколку ги подмирил сите финансиски обврски кон ОПЕЕ.

Чување на документација

Член 32

ОПЕЕ ја чува целокупната документација, записи и мерните регистри, кои се однесуваат на барател, кога БРУП било одбиено или учесникот на пазарот чиј Договор за учество престанал да важи, најмалку пет години од денот кога барателот го испратил БРУП или од денот кога учесникот на пазарот бил избришан од РУП, освен ако со закон или друг пропис не е поинаку уредено.

VI. ПОВЛАСТЕНИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА СО ПОВЛАСТЕНА ТАРИФА

Барање за склучување на договор за откуп на електрична енергија

Член 33

- (1) ОПЕЕ е балансно одговорна страна за ППЕЕПТ.
- (2) ОПЕЕ ја откупува електричната енергија произведена од ППЕЕПТ врз основа на договор за откуп на електрична енергија од ППЕЕПТ.
- (3) ППЕЕПТ во рок од пет работни дена од денот на влегувањето во сила на решението за повластен производител донесено од РКЕ доставува барање до ОПЕЕ за склучување на договор за откуп на електрична енергија, во еден примерок во писмена форма.
- (4) Кон барањето од став (3) на овој член, ППЕЕПТ ги доставува следните документи донесени од РКЕ:
 - 1) решение за стекнување на статус на ППЕЕПТ, и
 - 2) одлука за користење на повластена тарифа на електрична енергија.
- (5) Документите од став (4) на овој член се доставуваат во оригинал или копија заверена од нотар.

Договор за откуп на електрична енергија

Член 34

- (1) ОПЕЕ во рок не подолг од 30 дена од датумот на поднесување на уредното барање од член 33 став (3) од овие правила, склучува договор за откуп на електрична енергија од ППЕЕПТ, со важност од денот на влегувањето во сила на одлука за користење на повластена тарифа донесена од РКЕ.
- (2) Договорот од став (1) на овој член особено содржи:
 - 1) предмет на договорот,
 - 2) времетраење на договорот,
 - 3) планирање на производството на електрична енергија и доставување на физички распореди во согласност со овие правила,
 - 4) балансна одговорност и трошоци за балансирање,
 - 5) мерење на електричната енергија,
 - 6) повластена тарифа, пресметка и плаќање,

- 7) инструменти за обезбедување на плаќање,
 - 8) казнена камата,
 - 9) користење на намалена повластена тарифа на електрична енергија за повластениот производител што користи фосилни горива,
 - 10) пренос на договорните права и обврски,
 - 11) начин на разрешување на спорови,
 - 12) виша сила и последици од виша сила,
 - 13) начин на известување помеѓу договорните страни,
 - 14) доверливост на податоци,
 - 15) престанување на договорот и
 - 16) други елементи.
- (3) ППЕЕПТ има право да го раскине договорот од став (1) пред истекот на рокот за кој што е склучен договорот и во тој случај го губи статусот на повластен производител, без право повторно да се стекне со тој статус.
- (4) ОПЕЕ го изготвува образецот на договорот од став (1) на овој член по претходно одобрување од РКЕ и го објавува на својата веб страница.

Фактура за испорачаната електрична енергија

Член 35

ППЕЕПТ, врз основа на мерењата од страна на операторот на соодветниот систем на кој е приклучена електроцентралата, доставува фактура за испорачаната електрична енергија за календарски месец до ОПЕЕ и износот за плаќање го изразува во денари според средниот курс на еврото објавен од Народна банка на Република Северна Македонија на последниот работен ден во календарскиот месец за кој се однесува фактурата.

Продажба на откупената електрична енергија

Член 36

- (1) Откупената електрична енергија согласно договорот од член 34 од овие правила, ОПЕЕ ја продава на снабдувачите и трговците со електрична енергија и ПЕЕ коишто продаваат електрична енергија на потрошувачите.
- (2) Снабдувачите и трговците од став (1) на овој член од ОПЕЕ секој ден откупуваат количина на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ, соодветно на учеството на најавите за потребите од електрична енергија на нивните потрошувачи во вкупните предвидени потреби на потрошувачите на електрична енергија во Република Северна Македонија.
- (3) Одредбите на ставовите (1) и (2) од овој член не се применуваат за универзалниот снабдувач кога со одлука е прогласена електроенергетска кризна состојба, или кризна состојба прогласена во согласност со закон или доколку ЕЕС се доведе во состојба на висок оперативен ризик.
- (4) Цената по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија на снабдувачите, трговците и ПЕЕ се пресметува на крајот од месецот како просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕПТ, зголемена за трошоците за балансирање и потребните системски услуги поврзани со работата на ППЕЕПТ, и номинираните количини на електрична енергија од ППЕЕПТ, направени во истиот месец.
- (5) Упатството за пресметка на месечно ниво на трошоците и тарифите за откуп на електрична енергија од ППЕЕПТ кое е дадено во Прилог 1 и е составен дел на овие правила, особено содржи:
 - 1) пресметка на просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕПТ,
 - 2) пресметка на просечна цена по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија на снабдувачите, трговците и ПЕЕ,

- 3) пресметка на просечна тарифа за откуп на електрична енергија од ППЕЕПТ, по која снабдувачите и трговците фактурираат на потрошувачите,
- 4) пресметка на процентуалното учество на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ и
- 5) рокови на објавување на пресметките.

Прогнози на производството и потрошувачката на електрична енергија

Член 37

- (1) ОПЕЕ, врз основа на прогнозите за потрошувачката на електрична енергија во целиот ЕЕС, изготвени во соработка со ОЕПС и предвиденото производство на електрична енергија од ППЕЕПТ, изготвува и на својата веб страница објавува прелиминарни прогнози на потрошувачката и прелиминарни прогнози на производството на електрична енергија од ППЕЕПТ, за календарскиот месец.
- (2) Прелиминарните прогнози од став (1) на овој член, ОПЕЕ ги објавува најдоцна 15 дена пред почетокот на календарскиот месец.
- (3) ОПЕЕ, врз основа на прогнозите за потрошувачката на електрична енергија во целиот ЕЕС, изготвени во соработка со ОЕПС и предвиденото производство на електрична енергија од ППЕЕПТ, изготвува и на својата веб страница објавува прелиминарни часовни прогнози на потрошувачката и прелиминарни часовни прогнози на производството на електрична енергија седум дена пред денот на физичката испорака на ЕЕС.
- (4) ОПЕЕ изготвува конечни часовни прогнози за потрошувачката на електрична енергија во ЕЕС и прогнозираното часовно производство од ППЕЕПТ и ги објавува на својата веб страница најдоцна до 10 часот еден ден пред рокот за доставување на физичките распореди, утврден во Правилата за балансирање.
- (5) Со објавените конечни прогнози од став (4) на овој член се прикажува процентот на учество на произведената електрична енергија од ППЕЕПТ во вкупната потрошувачка и истиот служи за определување на конечните часовни количини кои треба да ги откупат трговците, снабдувачите и ПЕЕ од ППЕЕПТ за секој номиниран MW за потребите на потрошувачите.
- (6) Податоците за конечните прогнози од став (4) на овој член, процентот од став (5) на овој член и конечните часовни количини кои треба да ги откупат трговците, снабдувачите и ПЕЕ по номиниран MW, ОПЕЕ ги објавува за секој ден од месецот.

Физички распоред за ППЕЕПТ

Член 38

- (1) ППЕЕПТ со инсталиран капацитет поголем или еднаков на 10 MW има обврска до ОПЕЕ да доставува податоци за планираното производство на електрична енергија за секој трговски интервал, според рокови и обрасци утврдени со постапките за доставување, усогласување и верификација на доставените физички распореди кои ги објавува ОЕПС на својата веб страница.
- (2) ППЕЕПТ со инсталиран капацитет помал од 10 MW немаат обврска за доставување на физички распореди, но имаат обврска до ОПЕЕ да доставуваат планирани распореди на очекуваното производство.
- (3) ОПЕЕ до ОЕПС доставува збирен физички распоред за сите ППЕЕПТ.

VI. ПАЗАРЕН ПЛАН

Член 39

ОПЕЕ врз основа на конечните физички распореди изработува пазарен план на дневно ниво и му го доставува на ОЕПС.

VII. ПРЕСМЕТКИ И ПЛАЌАЊА НА ПАЗАРОТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 40

Врз основа на физичките распореди од конечниот дневен распоред изготвен од ОЕПС, ОПЕЕ за секој календарски месец, изготвува известувања во кои се содржани информациите за потврдените трансакции за секој трговски интервал во месецот и известувањата ги доставува до сите учесници на пазарот, најдоцна три работни дена по истекот на календарскиот месец.

Член 41

- (1) Учесниците на пазарот, освен потрошувачите и ППЕЕПТ, се должни најдоцна до шестиот работен ден во секој календарски месец до ОПЕЕ, врз основа на податоците од Член 40 од овие правила, да го достават Образецот за физички трансакции, изготвен од ОПЕЕ и објавен на неговата веб страница.
- (2) Врз основа на доставениот образец од став (1) на овој член, ОПЕЕ издава Потврда за физички трансакции на образец изготвен од ОПЕЕ и објавен на неговата веб страница.
- (3) При продажба на електрична енергија произведена во Република Северна Македонија, снабдувачите или трговците кои продаваат електрична енергија на снабдувачи или трговци се должни да ги известат за нејзиното потекло.

VII. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

Времено престанување на функционирањето на пазарот

Член 42

- (1) Кога со одлука е прогласена електроенергетска кризна состојба или кризна состојба прогласена во согласност со закон, ОПЕЕ може делумно или целосно да го суспендира функционирањето на пазарот.
- (2) Ако ЕЕС се доведе во вонредна состојба и состојба на повторно воспоставување, ОЕПС го известува ОПЕЕ за потребата од суспендирање на една или повеќе активности на пазарот на електрична енергија.
- (3) Во случаите од став (1) и (2) на овој член, ОЕПС презема една или комбинација од следниве мерки:
 - 1) отстапување од конечниот дневен распоред,
 - 2) враќање во погон на одредени производни единици или мрежна опрема, кои се надвор од погон поради постоечките распореди на диспечирање или поради краткорочни планирани одржувања и
 - 3) искористување на можните капацитети за дополнително користење на производните единици кои се во погон.
- (4) Кога со одлука е прогласена електроенергетска кризна состојба, или кризна состојба прогласена со закон или доколку ЕЕС се доведе во вонредна состојба и состојба на повторно воспоставување, ОПЕЕ не продава електрична енергија откупена од повластените производители коишто користат повластена тарифа на универзалниот снабдувач.
- (5) Во смисла на овие правила како вонредна состојба и состојба на повторно воспоставување на ЕЕС се смета работа на системот дефинирана во Мрежните правила за пренос на електрична енергија.
- (6) ОПЕЕ најдоцна 24 часа од преземање на некоја од мерките од став (3) на овој член на својата веб страна ги објавува причините за делумната или целосна суспензија кои остануваат достапни се до целосното укинување на суспензијата.

Член 43

- (1) ОЕПС има право во случај на виша сила да суспендира, во целост или делумно, одделни трансакции на пазарот и за тоа го известува ОПЕЕ.
- (2) Во случај на виша сила, учесниците на пазарот ги следат инструкциите и корекциите на одобрените физички распореди од страна на ОЕПС.

Известување и објавување

Член 44

ОЕПС најдоцна до 10:00 часот, на својата веб страна ги објавува следните информации за претходниот ден:

- 1) збирни податоци за производство и потрошувачка на електрична енергија во ЕЕС,
- 2) ограничувањата во ЕЕС,
- 3) информациите за работата, сигурноста и адекватноста на ЕЕС и
- 4) други информации поврзани со работата на ЕЕС што не се од доверлив карактер.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 45

Со денот на влегувањето во сила на овие правила престануваат да важат Правилата за пазар на електрична енергија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.173/18 и 222/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.279/19 и 303/21).

Член 46

Овие правила влегуваат во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 02-2555/1
31.10.2022 година
Скопје

ПРЕТСЕДАТЕЛ
на Регулаторна комисија за енергетика
на Република Северна Македонија
Марко Бислимоски

УПАТСТВО ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ППЕЕПТ НА СНАБДУВАЧИ, ТРГОВЦИ И ПЕЕ КОИ СНАБДУВААТ ПОТРОШУВАЧИ

1. ВОВЕД

Во ова упатство се содржани чекорите со кои е овозможена распределбата на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ на снабдувачи, трговци и ПЕЕ кои снабдуваат потрошувачи, согласно Законот за енергетика и Правилата за пазар на електрична енергија.

Секој снабдувач, трговец или ПЕЕ кој продава електрична енергија на потрошувач има обврска да откупи електрична енергија произведена од ППЕЕПТ согласно неговиот удел во снабдувањето на потрошувачите. За таа цел, снабдувачот, трговецот или ПЕЕ треба да склучи билатерален договор (**анекс на постоечкиот договор**) за купување на електричната енергија од ППЕЕПТ.

2. ПРЕЛИМИНАРНИ ПРОГНОЗИ

ОПЕЕ на својот веб сајт, <https://memo.com.mk/>, објавува:

- (1) Прелеминарни месечни прогнози за вкупното месечно производство на електрична енергија од ППЕЕПТ;
- (2) Прелеминарни месечни прогнози за вкупната месечна потрошувачка на електрична енергија во Република Македонија;
- (3) Прелиминарни часовни прогнози за производството на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ;
- (4) Прелиминарни часовни прогнози за потрошувачката на електрична енергија за денот D, седум дена однапред;
- (5) Коефициент за учество на енергијата произведена од ППЕЕПТ кој се добива врз основ на претходните податоци.

Коефициентот помножен со вкупната најава за продажба и снабдување на секој трговец, снабдувач и ПЕЕ што врши продажба односно снабдување на потрошувачи, ја определува количината на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ која треба да ја откупи од ОПЕЕ. Оваа прогноза е прелиминарна и не е обврзувачка.

На *слика 1 од пример 1* е даден изгледот на прелиминарната прогноза.

Пример 1. Прелиминарна прогноза за денот 01.01.2015 година, се објавува на 25.12.2014 година

ПРЕЛИМИНАРНА ПРОГНОЗА ЗА УЧЕСТВО НА ППЕЕ		Планирано Производство од ППЕЕ	Планирана Потрошувачка	Учество во % од конзумот	Учество по MWh
Дата	Час	315.887	24,782		
01.01.2015	1	12.953	1,026	1.3%	0.013
01.01.2015	2	12.893	915	1.4%	0.014
01.01.2015	3	12.878	834	1.5%	0.015
01.01.2015	4	12.877	794	1.6%	0.016
01.01.2015	5	12.859	791	1.6%	0.016
01.01.2015	6	12.860	816	1.6%	0.016
01.01.2015	7	12.888	903	1.4%	0.014
01.01.2015	8	13.058	949	1.4%	0.014
01.01.2015	9	13.614	1,016	1.3%	0.013
01.01.2015	10	14.263	1,062	1.3%	0.013
01.01.2015	11	14.297	1,079	1.3%	0.013
01.01.2015	12	14.126	1,081	1.3%	0.013
01.01.2015	13	14.067	1,078	1.3%	0.013
01.01.2015	14	13.387	1,074	1.2%	0.012
01.01.2015	15	12.737	1,069	1.2%	0.012
01.01.2015	16	12.328	1,081	1.1%	0.011
01.01.2015	17	12.415	1,142	1.1%	0.011
01.01.2015	18	13.085	1,168	1.1%	0.011
01.01.2015	19	13.098	1,154	1.1%	0.011
01.01.2015	20	12.997	1,138	1.1%	0.011
01.01.2015	21	13.074	1,113	1.2%	0.012
01.01.2015	22	12.922	1,090	1.2%	0.012
01.01.2015	23	12.999	1,201	1.1%	0.011
01.01.2015	24	13.212	1,208	1.1%	0.011

Табела 1 - Прелиминарна прогноза за денот D

3. КОНЕЧНИ ПРОГНОЗИ

ОПЕЕ на својот веб сајт, <https://memo.com.mk/>, објавува:

- (1) **Конечни** часовни прогнози за производството на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ;
- (2) **Конечни** часовни прогнози за потрошувачката на електрична енергија за денот D, два дена однапред, најдоцна до 10 часот;
- (3) Коефициент за учество на енергијата произведена од ППЕЕПТ добиен врз основа на конечните часовни прогнози за производство на електрична енергија од ППЕЕПТ и потрошувачката на електрична енергија.

Коефициентот помножен со вкупната најава за продажба и снабдување на секој трговец и снабдувач што врши снабдување или продажба на потрошувачи, ја определува количината на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ која треба да ја откупи од ОПЕЕ. **Оваа прогноза е конечна и обврзувачка.**

На *сликата 2 од примерот 2* е даден изгледот на прелиминарната прогноза.

Пример 2. Конечна прогноза за денот 01.01.2015 година, се објавува на 30.12.2014 година

КОНЕЧНА ПРОГНОЗА ЗА УЧЕСТВО НА ППЕЕ		Планирано Производство од ППЕЕ	Планирана Потрошувачка	Учество во % од конзумот	Учество по MWh
Дата	Час	315.887	24,782		
01.01.2015	1	12.953	1,026	1.3%	0.013
01.01.2015	2	12.893	915	1.4%	0.014
01.01.2015	3	12.878	834	1.5%	0.015
01.01.2015	4	12.877	794	1.6%	0.016
01.01.2015	5	12.859	791	1.6%	0.016
01.01.2015	6	12.860	816	1.6%	0.016
01.01.2015	7	12.888	903	1.4%	0.014
01.01.2015	8	13.058	949	1.4%	0.014
01.01.2015	9	13.614	1,016	1.3%	0.013
01.01.2015	10	14.263	1,062	1.3%	0.013
01.01.2015	11	14.297	1,079	1.3%	0.013
01.01.2015	12	14.126	1,081	1.3%	0.013
01.01.2015	13	14.067	1,078	1.3%	0.013
01.01.2015	14	13.387	1,074	1.2%	0.012
01.01.2015	15	12.737	1,069	1.2%	0.012
01.01.2015	16	12.328	1,081	1.1%	0.011
01.01.2015	17	12.415	1,142	1.1%	0.011
01.01.2015	18	13.085	1,168	1.1%	0.011
01.01.2015	19	13.098	1,154	1.1%	0.011
01.01.2015	20	12.997	1,138	1.1%	0.011
01.01.2015	21	13.074	1,113	1.2%	0.012
01.01.2015	22	12.922	1,090	1.2%	0.012
01.01.2015	23	12.999	1,201	1.1%	0.011
01.01.2015	24	13.212	1,208	1.1%	0.011

Табела 2 – Конечна прогноза за денот D

4. ДАВАЊЕ НА НОМИНАЦИИ

Врз основа на конечната прогноза на учеството на енергијата произведена од ППЕЕПТ во потрошувачката на електрична енергија во Република Македонија, снабдувачот, трговецот или ПЕЕ кој снабдува или продава електрична енергија кон потрошувачи треба да достави и номинација за откуп на електрична енергија од ОПЕЕ. За таа цел потребно е збирот од сите номинациите за снабдување и продажба на електрична енергија кон потрошувачи во секој час од денот да го помножи со соодветниот часовен коефициент (процент) објавен во конечната прогноза на учеството на енергијата произведена од ППЕЕПТ во потрошувачката на електрична енергија во Република Македонија за тој ден.

Истото може да биде претставено со формула за пресметка на количината на откупена електрична енергија за секој час од денот, и тоа:

$$TPS_{PPPEPT} = p[\%] * TPS_{snabduvac, trgovec, PEE} \quad 1$$

каде:

TPS_{PPPEPT} [MWh] е номинации за набавка на електрична енергија од ППЕЕПТ на часовно ниво;

$TPS_{snabduvac, trgovec, PEE}$ [MWh] е збир на номинациите на снабдувачот/трговецот/ПЕЕ за продажба и снабдување на електрична енергија за потрошувачи во дадениот час.

Резултатот се заокружува на три децимални места.

Во пример 3 е дадена пресметката за откупената количина на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ за секој час од 01.01.2015 година. Рокот за доставувањето на номинацијата е еден ден пред испораката, односно 31.12.2014 за 01.01.2015 година.

Пример 3 - Изглед на номинациите за првиот час на снабдувач и трговец од иста балансна група за денот 01.01.2015 година.

Intern	Date	A	B	C	D	E
		12/11/2014	1/1/2015	1/1/2015	1/1/2015	1/1/2015
out Area		10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8
in Area		10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8
out Party		TRGOVEC 0	TRGOVEC 0	TRGOVEC 1	ОПЕЕ	ОПЕЕ
in Party		TRGOVEC 1	SNABDUVAC 1	REG. POTROSUVAC	TRGOVEC 1	SNABDUVAC 1
Comment						
Balance Responsible Party		xxx	xxx	xxx	xxx	xxx
Version		1	1	1	1	1
Comment					Количина на откупена ОПЕЕ од трговецот за денот 01.01.2015	Количина на откупена ОПЕЕ од снабдувачот за денот 01.01.2015
Control Sum	MWh					
		Qty	Qty	Qty	Qty	Qty
from	to					
0:00	0:15	100.000	200.000	101.523	1.523	3.046
0:15	0:30	100.000	200.000	101.523	1.523	3.046
0:30	0:45	100.000	200.000	101.523	1.523	3.046
0:45	1:00	100.000	200.000	101.523	1.523	3.046

Табела 3 – Номинации

- 1) Колоната С претставува продажба кон краен потрошувач;
- 2) Колоната D претставува откупена количина на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ од страна на Трговецот кој има најава за продажба од колоната С;
- 3) Колоната Е претставува откупена количина на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ од страна на Снабдувачот кој има најава за снабдување од 203,046 MWh.

5. ОБЈАВА НА МЕСЕЧНИ ЦЕНИ И ПРОЦЕНТУАЛНА РАСПРЕДЕЛБА НА ЕНЕРГИЈАТА ОД ППЕЕПТ

ОПЕЕ на својата веб страна, <https://opee.mepso.com.mk/>, објавува месечни просечни цени на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ и процентуално учество на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ во потрошувачката.

ОПЕЕ најдоцна до петтиот работен ден во месецот ги објавува:

- (1) Просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕПТ;
- (2) Просечна цена по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија на снабдувачите, трговците и ПЕЕ;
- (3) Процентуалното учество на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ за секој снабдувач, трговец и ПЕЕ поединечно;
- (4) Просечна тарифа за откуп на електрична енергија од ППЕЕПТ по која снабдувачите, трговците и ПЕЕ ќе фактурираат на потрошувачите.

5.1 Пресметка на просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕПТ

Цената по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од производителите на електрична енергија произведена од ППЕЕПТ (C_{otk}) се пресметува на крајот од месецот на следниот начин:

$$C_{otk} = \frac{P_{trosok}}{E_{proizvedena}} \quad 2$$

каде:

P_{trosok} [den] – претставува вкупен месечен трошок на ОПЕЕ за откуп на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ согласно измерените и фактурираните вредности од страна на ППЕЕПТ;

$E_{proizvedena}$ [MWh] – претставува вкупна количина на произведена електрична енергија од страна на ППЕЕ

5.2 Пресметка на просечна цена по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија од ППЕЕПТ

Цената по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија произведена од ППЕЕПТ (C_{prod}) се пресметува на крајот од месецот на следниот начин:

$$C_{prod} = \frac{P_{trosok} + P_{uram}}{E_{nomppee}} \quad 3$$

каде:

P_{trosok} [den] – претставува вкупен месечен трошок на ОПЕЕ за откуп на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ согласно измерените и фактурираните вредности од страна на ППЕЕПТ;

P_{uram} [den] – претставува трошок за балансирање (од прва пресметка за М-2 и конечна пресметка за М-6)

$E_{nomppee}$ [MWh] – претставува вкупна количина на продадена електрична енергија по номинација, а произведена од страна на ППЕЕПТ

5.3 Пресметка на процентуалното учество на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ

Просечното учество на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ на месечно ниво се добива како количник од продадената електричната енергија произведена од ППЕЕПТ на снабдувачот/трговецот и вкупната енергија која снабдувачот/трговецот ја снабдува или продава на потрошувач, врз основа на соодветните номинации.

$$P_{PPEE} = \frac{E_{nomppee}}{E_{nompotros}} * 100 [\%] \quad 4$$

каде:

$E_{nomppee}$ [MWh] – електрична енергија произведена од ППЕЕПТ за определен месец, која ОПЕЕ ја продава на одреден снабдувач/трговец

$E_{nompotros}$ [MWh] – електрична енергија која снабдувачот/трговецот/ПЕЕ ја снабдува или продава на потрошувач за определен месец

5.4 Пресметка на просечна тарифа за откуп на енергија по која снабдувачите и трговците ќе фактурираат на потрошувачите

Просечна тарифа за откуп на електрична енергија од ППЕЕПТ по која снабдувачите и трговците ќе фактурираат на потрошувачите C_{tarifa} се пресметува како:

$$C_{tarifa} = \frac{P_{trosok} + P_{uram}}{E_{nomvk}} \quad 5$$

каде:

P_{trosok} [den] – претставува вкупен месечен трошок на ОПЕЕ за откуп на електричната енергија произведена од ППЕЕПТ согласно измерените и фактурираните вредности од страна на ППЕЕПТ;

P_{uram} [den] – претставува трошок за балансирање.

E_{nomvk} [MWh] – претставува вкупна номинирана количина на електрична енергија наменета за снабдување или продажба кон крајни потрошувачи во Република Македонија

ОПЕЕ информацијата за процентуалното учество за секој снабдувач или трговец ја објавува на својот веб сајт најдоцна до петтиот работен ден, за претходниот месец.

* Пример табели- бројките во табелите се од илустративен карактер

Податоци за просечните цени за месец:		
Вкупно произведена електрична енергија од ППЕЕПТ	[MWh]	67515
Просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕПТ	[den/MWh]	7380
Просечна цена по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија на снабдувачите и трговците	[den/MWh]	7520
Просечна тарифа за откуп на електрична енергија од ППЕЕПТ	[den/MWh]	123

Табела 4 - Просечни цени

Процентуално учество на енергија произведена од ППЕЕ по снабдувач/трговец за месец: -----								
ФЛУЧР ЕНЕРЦИ увоз-извоз ДООЕЛ Скопје	Роу и Рифајнд Комодитис ДООЕЛ	ГЕН-И ПРОДАЖБА НА ЕНЕРГИЈА ДООЕЛ Скопје	ЕНЕРЦИ СЕРВИСИС ДООЕЛ - Скопје	ЕВН Електроснабдување	ЕНЕРЦИ ДЕЛИВЕРИ СОЛУШНС ЕДС ДОО Скопје	ЕВН МАКЕДОНИЈА Снабдување КС + ДСО	АД ЕЛЕМ Снабдување КС	АД ЕЛЕМ ЕНЕРГЕТИКА ДСО
2,32%	3,09%	2,31%	2,31%	2,34%	2,28%	2,25%	2,32%	2,30%

Табела 5 - Процентуално учество

Барање за регистрација за учество на пазар

Образец: **БРУП**БАРАЊЕ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА УЧЕСНИК НА ПАЗАР НА
ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ

Име на барателот	
Адреса на барателот	
Град/поштенски број	
Телефон	
Факс	
E-mail	
Вид на учесник на пазар	
Тип и број на лиценца, (не важи за потрошувачи)	
Регистарски број / ЕДБ	
EIC – Identification Code	
Листа на лица овластени за потпишување на договори и фактури	

2. ОВЛАСТЕНИ ЛИЦА ЗА КОНТАКТ

	Име и презиме	Телефон	Мобилен телефон	Факс	E-mail
1					
2					
3					

3. ФИНАНСИСКИ ИНФОРМАЦИИ

Информации за банката:

Банка	
Жиро сметка	

4. ОБЈАВУВАЊЕ

Со ова барање се согласуваме нашето претпријатие да биде објавено во Регистарот на учесници на пазарот на електрична енергија на веб страната на МЕМО ДООЕЛ – Скопје.

Скопје:

Потпис:

Дата:

М.П

Барателот е должен кон БРУП, да ги достави во оригинал или копија на оригиналот заверена на нотар, следниве податоци и документи:

Прилог документи за квалификуван потрошувач кои што избрале самостојно да настапуваат на пазарот на електрична енергија:

1. решение за упис во Централен регистар или тековна состојба,
2. потврда за издаден ЕИС од ОЕПС, ако барателот поседува ЕИС код,
3. електронски потписи на овластените лица.

Прилог документи за претпријатија кои поседуваат лиценца за вршење на енергетска дејност:

1. решение за упис во Централен регистар или тековна состојба,
2. потврда за издаден ЕИС од ОЕПС, ако барателот поседува ЕИС код,
3. копија од лиценцата за вршење на енергетска дејност
4. електронски потписи на овластените лица.

Доколку барателот не поседува ЕИС код, кон Барањето поднесува и барање за доделување на ЕИС код на образец објавен на веб страната на ОЕПС.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Правилата за пазар на електрична енергија, согласно член 24 став (1) точка 1) алинеја 10 од Законот за енергетика* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19) ги носи Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија. Содржината на Правилата за пазар на електрична енергија е уредена во Законот за енергетика* а поконкретно во член 70 став (6), член 88 став (5), член 92, став (1) и член 193 ставови (2) и (9).

Согласно член 92 став (2) од Законот за енергетика*, Регулаторната комисија за енергетика при изготвување на правилата за пазар на електрична енергија соработува со операторот на пазар на електрична енергија и операторот на електропреносниот систем. Имајќи ја предвид оваа одредба, Регулаторната комисија за енергетика во неколку наврати ги размени нацрт текстовите на правилата за пазар на електрична енергија со операторот на пазарот на електрична енергија (во понатамошниот текст: ОПЕЕ) и операторот на електропреносниот систем (во понатамошниот текст: ОЕПС), при што доби коментари и забелешки коишто соодветно се вградени во текстот. Со ОПЕЕ и ОЕПС се одржа и по еден состанок. Регулаторната комисија за енергетика овој предлог текст на Правила за пазар на електрична енергија го изработи со поддршка на консултантски тим обезбеден од УСАИД.

Пристапувањето кон изработка на нови Правила за пазар на електрична енергија произлезе од потребата за појаснување и доработка на одредени одредби, како резултат на досегашното искуството од примената на важечките Правила за пазар на електрична енергија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.173/18 и 222/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.279/19 и 303/21), како и од потребата за обработување на нова тема од Законот за енергетика*, а тоа е виртуелниот производител. Со овие Предлог правила за пазар на електрична енергија се појаснуваат правата и обврските на вршителите на енергетските дејности, пред се на снабдувачите со електрична енергија коишто имаат портфолио на потрошувачи, подетално се уредуваат причините и постапката за суспензија на ученик на пазарот, правата и обврските на виртуелниот производител и друго.

Во делот на суспензија од пазарот на електрична енергија на учесниците на пазарот на електрична енергија се уредуваат дополнителни причини како што се: доколку учесникот на пазарот нема склучено билатерален договор или остане без билатерален договор, а притоа активно учествува на пазарот и доколку учесникот на пазарот отстапува $\pm 15\%$ од доставените податоци од Прилог 3 правилата 5 часа во текот на денот и тоа три дена последователно. Овие причини се воведени од аспект снабдувачите со електрична енергија да обезбедуваат и номинираат електрична енергија согласно потребите на своите потрошувачи, односно да не снабдуваат потрошувачи без притоа да ја имаат обезбедено електрична енергија. Во овој случај ОПЕЕ ќе може да реагира навремено, без при тоа да се чекаат податоци од направените отстапувања.

Виртуелниот производител, согласно Законот за енергетика* може на пазарот на електрична енергија да ги претставува производителите коишто се приклучени на електродистрибутивната мрежа. Со овие Предлог правила за пазар на електрична енергија е уредено дека виртуелен производител може да биде носител на лиценца за снабдување или производство на електрична енергија и за функцијата виртуелен производител ќе има локален EIC код. Производителите коишто ќе сакаат да бидат застапувани од виртуелниот производител нема да може да бидат учесници на пазарот на електрична енергија, односно ќе треба да го раскинат договорот за учество на пазарот на електрична енергија. Понатаму, виртуелниот производител комерцијално и технички ќе ги интегрира производителите и за нивно име и сметка ќе ја продава електричната енергија на пазарот на електрична енергија.

На 2 септември 2022 година во Регулаторната комисија за енергетика се одржаа подготвителна седница на којашто се дискутираа предлог Правилата за пазар на електрична енергија. На подготвителната седница покрај претставници на Регулаторната комисија за енергетика, учествуваа и претставници од МЕМО ДООЕЛ Скопје, Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, ЕВН ХОМЕ ДОО Скопје, АД ЕСМ Скопје, Министерство за економија, Еуроникел индустри, АОТ Енерџи, ГО Старт, ТЕ-ТО АД Скопје, ОКТА АД, Енерџи Активе, ЕДС АД Скопје, ЕТ МТ Енерџи, ГЕНИ И Продажба.

По одржување на подготвителната седница, коментари и забелешки доставија МЕМО ДООЕЛ Скопје, ТЕ-ТО АД Скопје и Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје. Забелешките и коментарите беа разгледани и дел од нив соодветно се вклучени во текстот.